

‘VLAMINGEN’ en andere Zuid-Nederlanders in de GRIEKSE ONAFHANKELIJKHEIDSSTRIJD (1821-1826)

In opdracht van de Vlaamse regering is een commissie op zoek naar de Vlaamse Canon, een lijst van belangrijke personen en gebeurtenissen uit onze geschiedenis. **VIW** is benieuwd naar namen van Vlamingen uit de wereld. Het wordt zelfs een nieuwe rubriek in dit tijdschrift. Toch beantwoordt deze eerste aflevering niet helemaal aan de canon. Voor een paar Vlamingen die op oude kanonnen reageerden, is het wel de ideale gelegenheid.

TEKST THEO DIRIX, VIW-VERTEGENWOORDIGER IN ATHENE

Op 25 maart 2021 viert Griekenland de tweehonderdste verjaardag van zijn onafhankelijkheid. Europese overheden volgden de ontwikkelingen in 1821 met argwaan, ook in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830). De bevolking had vooral sympathie: uit religieuze of humanitaire bekommernissen in Noord-Nederland, met commerciële motieven in Luik, toch in het begin, en om politieke en vrijheidslevende redenen in Zuid-Nederland. Steuncomités organiseerden inzamelacties en ronselden vrijwilligers.

Vanuit Europa en Amerika reisden ongeveer duizend Filhellenen naar Griekenland, een derde sneuvelde. Werkloze oud-militairen en avonturiers zochten een nieuwe job en vooral officieren waren welkom want even ervaren als bemiddeld. Studenten, intellectuelen en andere idealisten hadden evenveel middelen als oorlogservaring en bleven dus vaker anoniem, ook in hun graf.

Vanuit onze contreien vertrok een twintigtal Filhellenen, de meesten uit Noord-Nederland, bijna allemaal ex-militairen. Ook een paar voormalige soldaten uit Zuid-Nederland zijn gevolgd. Van de eerste golf in 1821 kennen we Kapitein August-Joseph Botte uit Brussel en de Nederlandse Luitenant Johan-Rudolf Huisman die in Brussel woonde. Als Vaandeldrager en Betaalmeester behoorden zij tot de Generale Staf. De moed van de Luikse Kapitein Hanay die gewond raakte, werd bezongen in memoires en elders zelfs in verzen.

In verslagen van de Franse politie komt echter ook deze aanduiding voor: "Lievien Massyn, kleermaker uit Gent, verbleef op 16 oktober (1821) in Marseille om zich van daaruit in te schepen naar Griekenland". Verder ontbreekt van hem elk spoor. Voorlopig.

Van de tweede golf herinneren we de Brusselse Kapitein Auguste Delannoy en zijn jeugdvriend V. of N.J. Trumper. Voor hen organiseerde de Brusselse burgerij een steunconcert. Delannoy die op 6 juli 1826 in Andros

sneuvelde, kreeg een rouwdienst in de kerk van de Nieuwstraat en zijn naam staat op een Grieks eremonument.

Volgens de Franse politie ontscheepte in Marseille op 7 juni 1826 ook de 26-jarige François Dupré, geboren in leper en knecht van beroep. Andere inlichtingen over de leperling zijn niet boven water gekomen. Nog niet.

Op het einde van 1826 zou zijn stadsgenoot, de twintigjarige student Achille Girard met het Franse schip *Le Rhinoceros* in Marseille zijn teruggekeerd. Het stadsarchief van leper bevestigt dat hij in leper is geboren, als gepensioneerde in Brugge heeft gewoond en in Blankenberge is overleden. Hij was drager van een Griekse en Franse onderscheiding, geen Belgische. De Fransman wordt hier en nu tot Filhelleen uit Zuid-Nederland bevorderd.

Met *Le Rhinoceros* was ook Nestor Aron teruggekeerd. Zijn correspondentie met de Brusselaar Hippolite Vanderstraeten, uit een Gents drukkersgeslacht, lag tot voor kort ook nog diep begraven in de archieven van het Brusselse *Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis*.

De brief bevestigt het gerucht dat in juli 1826 nog twee Brusselaars en een Antwerpenaar wilden afreizen. Aan boord van het schip *La Jeune Emilie* schreef Nestor Aron

"VANUIT ONZE CONTREIEN VERTROK EEN TWINTIGTAL FILHELLENEN"

dat 43 vrijwilligers met proviand en Luikse wapens in Marseille vertrekken klaar stonden.

Een jaar later kreeg Vanderstraeten een update van de Beierse Kapitein Marius Wohlgemuth: 15 van die vrijwilligers waren gesneuveld. Zelf herstelde hij van een kwetsuur en zou graag pijp en tabak krijgen zoals Vanderstraeten hem in Marseille al cadeau had gedaan. Het is duidelijk: Vanderstraeten had zijn afspraak met de Griekse geschiedenis op de kade in de Franse havenstad gemist, en "gelukkig maar" volgens zijn kapitein. Als mede-eigenaar van een Brusselse oppositiekant was hij eerder voor een persdelict tot een gevangenisstraf veroordeeld; omdat hij zijn burgerrechten nog kwijt was, had hij waarschijnlijk geen paspoort meer. In een notitie op zijn vrijwilligersbrevet stond dat hij bij de eersten was om in te gaan op de oproep "een liberaal legioen" te vormen. Voor Koning Willem I en de regering was dat de druppel die de emmer deed overlopen: de actie werd meteen verboden. Van toen af aan ging het Filhellenisme in onze contreien achteruit maar de kiemen voor de eigen ontvoogding waren gezaaid. ☹️